

maar toen het geheel donker geworden was, scheen de tijd van rouw voorbij te zijn. Een viertal mannen naderde hen omzichtig en op dat gezicht klonk opeens de stem van den ouden Pieters, want niemand anders dan hij, zijn zoon Jan en de Rooie waren de drie mannen. »Komaan, laten wij nu eens zien, hoe onze doode het maakt!» De schop van den doodgraver werd gehaald, de aarde van de kist afgeschept en het deksel geopend.

Daar lagen de balen, die men nog niet had kunnen bergen, en de smokkelaars namen ieder hun vrachtje op en verdwenen er mede in de donkere straten van het dorp, ieder langs een bijzonderen weg.

Laat in den nacht kwamen zij in een herberg van hun eigen dorp te zamen en bespraken daar nog met veel opgewektheid hunne zoo goed geslaagde list.

DE VERGETEN KIST.

HET was de tweede dag van het jaar 1775. Een dikke koude mist hing over de stad Lancaster en maakte het donker, al was het nog niet ver in den namiddag. Drie mannen zaten bij waskaarsen en met een goed toegesloten deur in een afgezonderd spreekkamertje van de »Witte Roos,» een ouderwetsche, maar hoogst fatsoenlijke herberg aan 't begin der Hoogstraat. Het was in dien tijd gewoonte, dat fabrikanten en handelaars in een daarvoor uitgekozen logement hunne zaken kwamen bespreken; vooral had dit plaats in de steden van minderen rang, waar nog niet, gelijk in Londen, koffiehuisen bestonden, die aldaar tot genoemd doel gebruikt werden.

Ons drietal had iets meer dan gewoons te bespreken. Dit kon men reeds zien aan hun gelaat en aan de vele papieren, die vóór hen op de tafel lagen. Toch verschilden zij bijzonder in voorkomen en manieren. De oudste, een zestiger, zag er gezond en stevig uit. Zijn blik getuigde van ernst, eerlijkheid en verstand. Aan alles was de gegoede ofschoon niet rijke burger te kennen. Zijn grijs ongepoederd haar, zijn breedgerande hoed, zijn grof lakensche kleeren wezen een lid van de gemeente der Kwakers aan, die,

hoewel niet talrijk, toch langen tijd veel achtig in Lancaster genoten.

De daarop volgende in leeftijd — iemand van vijf en vijftig jaren of daaromtrent, denk ik — was een klein, wijs kereltje. Hij keek er uit als iemand, die steeds op den loer staat of er een voordeeltje te behalen is. Zijn haar was gepoederd en liep in een staart uit. Zijn donkerbruine jas blonk van zilveren knopen en zijn lang, groen vest en zijne handboorden van kamerdoek, wezen de belachelijke dracht aan van de eierzuchtige kooplui uit de stad Liverpool, de stad, die toen snel aan het opkomen was.

De derde van 't gezelschap, in zijn olijfgroen pak, met zijn zilveren gespen en opgetoomden hoed was de jongste; hij zal zoo even veertig geweest zijn. Hij toonde ook de meeste sporen van kwelling en zorg. Op zijn voorhoofd waren rimpels, die er niet zoo vroeg hadden moeten zitten, en zijn donkerbruin haar scheen grijs geworden te zijn vóór den tijd.

»Heeren, ik kan niet zien, waarom ik geroepen ben om zooveel tijd te verliezen, en zooveel gevaar te loopen, van nooit de mij wettig toekomende gelden betaald te krijgen,» zeide de Liverpooler, terwijl hij een papier, dat hij juist gelezen had, op de tafel legde.

»Een christen behoort dat duidelijk te zien, vriend Skinner,» zei de Kwaker.

»Wel niemand kan zeggen, dat ik geen christen ben. Ik ga des Zondags naar de kerk, en betaal mijn wissels, wanneer zij vervallen zijn,» en Skinner nam weér het papier op en zwaaide er mee als ware het een zegepalm.

»Er zijn nog andere wissels, die vervallen zullen op den grooten rekening-dag, m'n vriend. Naar de kerk gaan op Zondag, en de guldens en centen te betalen, die men aan zijne medehandelaars schuldig is, zijn niet al de plichten, die op een christen rusten,» zeide de man in het grove pak.

»Nu, ik ben hier niet gekomen om over den godsdienst te praten, zooals gij afgescheidenen altijd kunt.»

Skinner werd scherp, maar de Kwaker beantwoordde hem zoo kalm alsof hij iets vriendelijks gezegd had.

»Terecht, vriend, gij zijt niet gekomen om over den godsdienst te praten, maar gij zijt gekomen om te spreken over de zaak van vriend Cotsford, hier tegenwoordig,» en hij keek den Lancaster-koopman aan. »Gij weet heel goed uit vroegere zaken, die gij met hem gedaan hebt, dat hij een eerlijk man is; maar hij heeft in zijn bedrijf zware verliezen geleden zoo te land als ter zee, en daarom kan hij u de groote schuld niet betalen, welke hij u reeds eenigen tijd geleden had moeten afdoen, en gij hebt nu machtiging verkregen om zijn huis en goederen te verkoopen; maar aangezien hij u op goede gronden heeft overtuigd, dat hij door voordeelige verkoopen in Ierland en Amerika eerlang in staat zal zijn al zijne schulden te voldoen, acht ik het om der wille van zijn uitgebreide familie en hun goeden naam, — om niet te spreken van de christelijke liefde en de inschikkelijkheid, die wij handelaars elkander moeten toonen — acht ik het, zeg ik, dat gij geroepen zijt om hem het uitstel van een maand, dat hij u vraagt, toe te staan.»

»Dat is alles goed en wel, mijnheer Benson, maar de ondervinding leert, dat van der menschen gegronde verwachtingen dikwijls zoo goed als niets

terecht komt, en daarenboven ieder mensch moet het belang zijner eigene familie en van zijn eigen naam in de allereerste plaats behartigen,» zeide Skinner koel weg.

»Bedenk nochtans wel, mijn vriend, dat uwe firma in het Westen des lands nog jong is; het zal onder de handelslui haar naam geen eere aandoen, wanneer men hoort, dat gij met een goeden klant in de dagen zijns tegenspoeds ruw en hard gehandeld hebt.»

De Kwaker had eindelijk de rechte snaar aangeraakt.

»Ik kan u verzekeren, dat ik met niemand hard wensch te handelen, en veel minder met mijnheer Cotsford, indien hij mij maar eenigen waarborg kan geven,» zei Skinner, die meteen het tweetal scherp aankeek.

»Ik wil zijn borg zijn,» zeide Benson. »Ja,» en zijn ernstig gelaat vertoonde tot blijde verrassing van den Liverpoolscheer bijna een lach. »Ik, Daniël Benson, zal borg blijven voor David Cotsford, zoodat indien hij u niet geheel of voldoende na verloop van een maand, van dezen dag af gerekend, betaalt, hij u in het rustig bezit van zijn huis en zijne goederen zal stellen, zonder iets te verplaatsen of te onttrekken van het onderpand uwer schuldvordering.»

Cotsford, die dusver met zijn hoofd een weinig voorovergebogen alles bedaard had aangehoord, sprong nu opeens op, greep Benson's hand en zeide: »God zegene u daarvoor, hoewel ik het u nooit had durven vragen.»

»God zegene ook u, vriend,» zei de Kwaker op zijn gewonen bedaarden en ernstigen toon, »met den zegen, die rijk maakt, en waarbij Hij geen smart voegt; maar zet u neer en laat ons dit zaakje eens tot stand brengen, want voor zooveel ik u ken, zoudt gij hetzelfde voor mij gedaan hebben.»

»Uw woord is even goed, als de verbintenis van een ander, mijnheer Benson,» zeide Skinner, die een edelmoedig gezicht trachtte te zetten, dat bij die gelegenheid paste, »maar gij zult zeker er niet op tegen hebben mij eene schriftelijke verklaring te geven, dat gij als borg optreedt?

U begrijpt, dat is alleen om mijnen vrienden in Liverpool te voldoen."

"Het is goed om uwe vrienden en ook uzelf tevreden te stellen." Dit zeggende nam de Kwaker pen en papier, die ter zijner beschikking op tafel lagen, en schreef in weinig minuten een verklaring van zijn borgschap voor David Cotsford; hij onderteekende ze en overhandigde ze aan Skinner, die wel zag, dat die verklaring niet in den wettigen vorm was opgesteld, maar die er mee genoegen nam, omdat hij den man kende, met wien hij te doen had.

"Ik kan gerust zeggen, mijnheer Cotsford, dat niemand blijder is dan ik, dat uw goede vriend mij in staat gesteld heeft, om u een maand tijd te geven. Ik hoop, dat dit uitstel u van dienst is; en om te bewijzen, dat wij allen vrienden zijn, wil ik u op wijn onthalen. Men heeft hier goeden wijn, naar men mij gezegd heeft."

"Ik ben u zeer verplicht voor de maand, mijnheer, maar ik heb tehuis dringende bezigheden en moet daarom afscheid van u nemen," zeide Cotsford.

"En ik drink nooit wijn of sterken drank, vriend; en maardien onze zaken nu zijn afgelopen, wensch ik u een goeden avond," zeide de Kwaker, terwijl hij den arm vatte van den man, dien hij op zoo edele wijze had bijgestaan, en stapte met hem de »Witte Roos" uit.

Er was een tijd geweest, dat de familie van Daniël Benson moeilijk had kunnen gelooven, dat hij te eeniger tijd zich als een vriend in nood zou betoonen aan het hoofd van het huis Cotsford. Al waren de Bensons zoowel om hunne zaak als om hun karakter steeds alle achting waardig geweest, zoo hadden zij toch nooit dien invloed uitgeoefend, dien de firma Cotsford van vader op zoon in het oude stadje Lancaster bezeten hadden.

Die firma handelde hoofdzakelijk in zijde en linnen; hare magazijnen muntten door grootte en inrichting onder de gebouwen der stad uit. Men stelde zulk een groot vertrouwen op hare eerlijkheid en haren rijkdom, dat bewoners van de omliggende dorpen en zelfs vreemdelingen,

uit veiligheid, goederen van waarde, haar in bewaring gaven, juist gelijk men dat nu doet in goed gevestigde banken. Zij handelde op Wales, Ierland en Amerika; hare handelingen gaven gedurende menig geslacht onder de handelswereld van Lancaster den toon aan, en posten van het stadsbestuur waren zoo goed als erfelijk sedert de dagen, dat hun voorvader geld voorschoot en troepen wierf om de kust van het graafschap Lancashire te verdedigen tegen de Armada of Onoverwinnelijke Vloot.

In dien vroegeren tijd was voorspoed in den handel niet zoo gemakkelijk te verkrijgen, of zoo ongestadig van duur als in onzen tijd, oude handelshuizen als dat der Cotsfords waren daarom minder zeldzaam; maar toch bleef de voorspoed niet zonder tussehenpoos voortduren. David, de man, die in ons verhaal de hoofdpersoon is, was in de handelszaak gekomen zoowat twintig jaren vóór de bijeenkomst in het spreekkamertje van de »Witte Roos" plaats had.

Deskundigen in Lancaster getuigden, dat hij voor niemand zijner voorgangers onderdeed in bekwaamheid op 't gebied van handelszaken, of in voorzichtigheid en bedaardheid in het besturen er van. Wie zaken met hem dreef, verklaarde dat niemand hem in eerlijkheid en rechtvaardigheid overtrof, en zij die met zijn bijzonder leven meer van nabij bekend waren, wisten, dat het zonder eenige vlek was. De Cotsfords hadden tot dat oude Puriteinsche geslacht behoord, dat in de noordelijke graafschappen van Engeland zoo diep geworteld en zoo ver verspreid is. Davids voorvaderen hadden in den tijd der Stuarts om des gewetens wil boeten betaald en berooving geleden; en hijzelf hield zich nog aan hunne onwrikbare beginselen en stillen vromen wandel, in een eeuw, toen de belijdenis en de naam van Puritein alles behalve de achting des volks verwierf. »De loop is niet der snellen, noch de strijd der helden, noch ook de spijs der wijzen," zegt Salomo; en die uitspraak werd bijna letterlijk vervuld in David Cotsford's geval. Niettegenstaande de schoone vooruitzichten, waarmede hij het leven begon, zijne eigen bekwaamheden in de goede oude paden,

die hij wenschte te bewandelen, waren de laatste jaren van zijn handelsloopbaan gekenmerkt door al die tegenspoeden, waarvoor de koopman bijzonder blootstaat. Hij had verliezen geleden door schipbreuken en door bankroeten, door de veranderingen in de mode en door de veranderingen van zijnen tijd.

De opkomst der katoenfabrieken, die, door verbeteringen en uitvindingen in de machines, toen in Engeland eene macht werden, werkten allernadeeligst op de waarde der goederen, waarin Cotsford handelde. De Amerikaansche Onafhankelijkheidsoorlog van den laatsten tijd, en de stremming in den handel, die hen voorafging, hadden niet minder nadeelige gevolgen. David had al die beproevingen met moed en standvastigheid doorstaan, geen inspanning, geen eerlijk middel had hij gespaard om den ouden naam en de vaste positie van zijn huis te handhaven; maar die arbeid ging zijn krachten te boven en David had geene bloedverwanten, waarop hij kon rekenen. De vrouw, die hij op jeugdigen leeftijd had gehuwd, had geen anderen bruidschat medegebracht dan een lief gelaat en nog kostelijker deugden. Zij hadden een groot gezin: reeds waren hunne kinderen tien in getal. Zij waren milddadig geweest jegens arme bloedverwanten van beide zijden, ja ook jegens arme bureu en vreemdelingen. Zij hadden, misschien langer dan geoorloofd was, zich voorgedaan alsof alles nog bij het oude was; maar wie kan deze menschelijke dwaasheid of dien zekeren trots op den familienaam niet begrijpen? Hoe 't zij, de eens zoo bloeiende firma van Cotsford was in een betreurenswaardigen toestand gekomen, die aan niemand in Lancaster zoo goed bekend was als aan de drie personen, die op den 2den Januari van het jaar 1775 in het spreekkamertje van de »Witte Roos" bijeenkwamen.

De dreigende val was afgeweerd door Davids besten en nu eenigen vriend Daniel Benson. De familiën Benson en Cotsford waren oude bekenden. Zij konden hunne voorvaderen tot op gelijke jaren terugtellen in Lancaster. Beiden hadden hun deel gehad aan de moeiten, die in vroeger dagen den Non-conformisten *) werden aangedaan; beiden deel-

den in de verwijtingen, die in hun eigen tijd gedaan werden aan allen, die een matig en ernstig leven leidden, hetzij zij Kwakers of Puriteinen waren; onafgebroken hadden zij de banden van vrede en christelijke liefde gehouden, niettegenstaande verschil en gevoelens, dat in die vroegere geslachten tegenstanders maakte van menschen, die vasthielden aan dezelfde grondwaarheden. De oude kennismaking werd in de kwade dagen, die David doorleefde, te inniger. De tegenspoeden, die de vrienden uit Cotsfords zonnige dagen verjoegen, en wereldsche menschen op een afstand van het vallende huis hielden, dreven den vriendelijken Kwaker te dichter tot hem. Benson was de eenige man in zijne geboortestad, aan wien David den geheelen omvang zijner moeilijkheden kon blootleggen, en dien hij kon overhalen om met zijn hardvochtigen en inhaligen schuldeischer in schikking te treden; en de oprechte, eenvoudige vriend had meer gedaan dan hij had kunnen vragen of hopen.

Zij stapten nu arm in arm als broeders door den zwaren mist en de eenzame Hoogstraat en spraken hunne hoop uit op betere dagen, tot zij Benson's deur bereikten. »Wilt gij binnenkomen en u warmen?" zei Daniël, toen hij het helder vlamvend vuurtje door het raam van zijn eigen spreekvertrek zag.

»Neen, dank u," zei David; »ik moet naar huis; ze zullen mij om dezen tijd thuis verwachten; maar ik zal nooit vergeten, wat gij vandaag voor mij gedaan hebt, mijnheer Benson."

»Spreek daar niet meer over, vriend!" zeide de Kwaker, hem de hand schuddende. »Ga naar huis, als uw plicht u roept; maar vooral, stel uw vertrouwen op Hem, die voor u en ook voor mij alles gedaan heeft en kan doen, en vrees of murmureer niet, want vrees en murmureering brengen het gemoed overstuur en belemmeren de zaken."

Terwijl Daniël zijn huis binnentrad, keerde David zich om, maar hij ging niet naar zijne

*) Personen, die het in den godsdienst niet eens zijn met de Engelsche Staatskerk.

woning, al was zijn gezin wellicht op hem wachtende. Er was eene hope in zijn gemoed, die den ongelukkigen koopman op de straten der oude stad deed blijven, niettegenstaande den kouden, dikken mist, waardoor de meeste stedelingen binnenshuis bleven. David was een dier karakters, die schijnbaar ronduit spreken, maar toch iets achterhouden. Hij zou duidelijk uiteenzetten en vertellen alles wat voor den handel of zelfs voor het vertrouwen der vriendschap noodig was; maar altijd behield hij iets voor zich, dat hij niet vertelde, en waarbij hij het meeste belang had.

De Iersche en Amerikaansche brievenpost kon, naar de inrichting van dien tijd dien dag in Lancaster verwacht worden, maar, wegens den mist, niet voor het vallen van den avond; en David had grond om van zijn vertrouwde agenten in Dublin en New-York bericht te ontvangen omtrent de belangrijke handelszaken, waarop zijn hoop, om aan zijn Liverpoolschen schuldeischer te voldoen, gegrond was. Hem kwelde geene vrees omtrent den inhoud van dat bericht. Zoo ver hij wist, was er niets te vreezen, maar een onrustig, koortsachtig gevoel van onzekerheid, dat hij niemand

wilde laten bemerken en waarin hij niemand wilde doen deelen, deed hem de eene straat na de andere op en neder gaan, tot de avond vroeg en koud inviel; toen hoorde hij op den hoorn blazen en vernam hij, dat de postkoets naar het postkantoor reed.

David was het eerst aan het raam, waar de geadresseerden hunne brieven konden bekomen.

Er waren twee brieven voor hem. Hij kende de hand van zijne agenten en snelde er mee tot de plaats, waar een der olielampen, die Lancaster gelijk alle steden van dien tijd verlichtten, haar flauw licht door den mist heen, op den ingang van een naburige steeg wierp. Het kostte hem slechts een minuut of twee om beide brieven te openen en bij haar licht te lezen; maar daar stond David met de papieren in de hand als genageld aan de plaats, tot iemand tegen hem stiet. Het was een nachtwacht op zijne eerste ronde; de man sprak een woord van verwondering, toen hij het doosbleeke gelaat zag, waarmede Cotford zich van de lamp afkeerde, en den brief toen in zijn jaszak stekende, snel huiswaarts stapte.

(Slot volgt.)

DE SCHIPBREUKELING.

Treurige positie, waarin de arme schipbreukeling verkeert. Vol hoop en met blijde verwachting in het hart ging hij weinig tijds geleden aan boord van het trotsche stoomschip. Deze reis zou hem voorspoed, geluk aanbrengen; alles voorspelde een gunstige vaart.

Maar ziet, na weinige dagen brak een hevige storm los en het machtige vaartuig werd als een notendop heen en weer geslingerd door de woedende golven en ten laatste tegen de rotsen verbrijzeld. Verijdeld is alle hoop, alle verwachting en de eenige gedachte, die nu nog het hart van den armen schipbreukeling vervult, is hoe hij

het bedreigde leven zal kunnen redden. In zijn doodsangst heeft hij zich vastgeklampt aan een omgekeerd drijvende sloep en na urenlang te hebben rondgezwakt, is gelukkig zijn treurige toestand opgemerkt geworden aan boord van een naderend vaartuig en — redding is nabij.

In het leven van ieder mensch komen wel omstandigheden voor, waarin hij op bijzondere wijze uit gevaren gered werd, en niet het minst kunnen bejaarde zeelieden van merkwaardige uitreddingen gewagen. Ik hoor altijd graag zeelieden van hunne ervaringen vertellen en vind het bovenal heerlijk, wanneer zij in hunne levensomstandigheden de

soms vrienden bij u zijn, geef hun dan den raad nog een poos hier te blijven."

Nadat de dokter den knaap bedankt had, begaf hij zich weder naar de wachtenden. Allen waren verwonderd, dat men hun op het spoor was, maar een ieder was bereid, de gevolgen te dragen; ja, wanneer Cramer hen niet teruggehouden had, zouden zij onverschrokken het gevaar te gemoet gegaan zijn.

Miretown had inmiddels een gelukkigen inval en zijn voorstel werd met vreugde aangenomen. Dientengevolge ging hij naar buiten, knoopte met den loerenden monnik, met wien hij nader bekend was, een gesprek aan en nam hem al pratende ongemerkt met zich mede, tot dicht bij het paleis, waar hij de vrienden van Dunmore wachtte. Overeenkomstig de afspraak, den kleinen bode te zenden, zoodra de lucht zuiver was, kwam de knaap na niet langen tijd voor de tweede maal aan de woning van den dokter met de boodschap, dat de heer van Miretown en de zwarte monnik bij het paleis stonden. Behoedzaam verliet

hierop de een na den ander deze gezegende plek.

Toen allen heengegaan waren, legerde zich een donkere wolk op het gemoed van den man, die eenzaam achterbleef. Hij dacht echter minder aan zichzelf en zijn eigen lot, dan aan dat zijner vrienden. Welke gevaren mochten hen dreigen! Was misschien de verdenking van den monnik de voorbode van een droevigen tijd? Zou, nauwelijks begonnen, het gezegende werk paal en perk gesteld worden? Voor een oogenblik wilde den peinzende de moed ontzinken, maar ook slechts voor een oogenblik, want reeds in het volgende lag hij op zijne knieën om in een vurig smeekgebed zijn kleine vriendenschaar en zichzelf aan de hoede van den hemelschen Koning aan te bevelen. Dat hielp. Gesterkt stond hij op van het gebed. En 't was hem alsof hij de woorden zijner zuster in zijn oor hoorde klinken: »Jezus zal met u zijn, mijn broeder, en ook met mij!» De onstuimige golven in zijne ziel bedaarden, het werd stil in zijn binnenste.

(Wordt vervolgd.)

DE VERGETEN KIST.

(Vervolg en slot van bladz. 269.)

II.

De woning van den heer Cotsford in de Hoogstraat van Lancaster was een flink koopmanshuis van vier verdiepingen. Het was breed en diep met een hoog dak en smalle vensters, de benedenvensters waren van binnen en van buiten van luiken voorzien, want zij behoorden tot het pakhuis en tot andere vertrekken, die voor de zaak gebruikt werden; terwijl aan de gordijnen en versieringen der hoogere ramen te zien was, dat zij tot de woonkamers behoorden. Aan ééne zijde van het huis gaf een sterke poort toegang tot een verwelfden doorloop, breed genoeg voor kar

en wagen. Men kwam er mee op eene binnenplaats, waar men goederen kon bezorgen; en boven de breede straatdeur stond beeldhouwd het wapen der familie Cotsford: een schip met volle zeilen, met het motto: »God is mijn stuurman», en het jaartal 1560.

De sterke poort was dicht gegrendeld en het pakhuis gesloten en donker; maar in de huiskamer boven was licht, en aan de straatdeur stond een juffrouw in een kleeding die eens rijk en fraai, maar nu afgedragen was, te kijken in dat mistige weêr alsof zij op iemands komst wachtte. Tusschen de kleeding en de draagster was iets gelijkends. Ook de juffrouw was schoon

geweest in hare jeugd. en was dit nog op haren volwassen leeftijd. ofschoon zorg en kommer, een groot gezin en onderscheidene tegenspoeden hare eens zoo fleurige gezondheid hadden geknakt, haar mooi gelaat vermagerd en verbleekt en haar gouden haar ontijdig vergrijsd hadden. »Zijt gij het, lieve David?» zeide zij op zulk een zachten en liefelijken toon, dat zij ieder man moest doen gelooven, dat hij welkom was.

»Ja, Grace,» zeide Cotsford, terwijl hij in huis stapte, »maar het spijt mij, dat ik u in dezen kouden nacht aan de open deur zie.»

»Ik keek eens uit, of ge haast kwaamt, lieve. Het avondeten staat op tafel; maar ge weet, dat niemand van ons aan eten denkt, als gij er niet zijt. De kinderen zeggen, dat het zonder vader volstrekt geen eten is. Is de zaak, waarvoor gij uitgingt, in orde gekomen, lieve David?» voegde zij er bijna fluisterend bij.

»Het is in orde — alles in orde, m'n vrouwtje lief. Ga om de koude spoedig naar boven. Ik zal de deur grendelen, en ben over een minuut bij u,» zeide Cotsford.

Voor iemand, die uit dien fellen mist van den winteravond en uit moeilijke handelszaken kwam, was de huiskamer van den koopman een opwekkend gezicht: een helder kolenvuur en twee lange aangestoken kaarsen — de huisverlichting van dien tijd — brachten licht in het vertrek. Aan den betimmerden muur vielen de goed geschilderde en in sterke vergulde lijsten gezette portretten van eerbare voorouders of beroemde Puriteinsche godgeleerden dadelijk in 't oog, evenzoer de zware meubelen van donker gewreven mahonie-hout, de goed voorziene avondisch en de huisgenooten daaromheen. De tien kinderen waren tegenwoordig — een mooi, gezond kringetje, dat aan moeder het laatste bloesempje ontnomen scheen te hebben, en gelijk trappen in ouderdom opklommen of afdaalden, zooals ge 't nemen wilt, zonder eenige gaping over te laten, van de twee oudste meisjes, die nu bijna volwassen waren, en hare moeder zooveel hielpen, dat deze haar hare twee handen noemde, tot de stamelende kleine, die nog in den tafelstoel zat. Temidden van vele

tegenspoeden behielden de Cotsfords zegeningen, die door geen rijkdom te geven, door geen armoede te rooven zijn. Het was een gezin, waar de liefde heerschappij voerde, waar men in eendracht samenwoonde, en waar aldus de woning op aarde in de verte iets gelijk op het veel betere tehuis daarboven. Toen vader binnenkwam, vertoonde zich op ieders gelaat een lachje, dat als een zonnestraaltje werkte, en stonden allen te gelijk op en riepen ze hem een hartelijk welkom toe. De oudste dochter hielp hem zijn mantel afdoen; de oudste zoon sprong op om een stoel voor hem gereed te zetten, en de jongere kinderen kwamen rondom hem staan en deden hem allerlei vragen — voornamelijk waarom hij zoo laat thuis kwam, en of hij in den mist ook verdwaald was. Wat dunkt u: moest zulk een onthaal 's vaders hart niet opvroolijken?

David had voor allen een vriendelijk woord en een hartelijken handdruk. Hij klopte zijne jongens op den rug, streek de meisjes over het haar, beantwoordde de meeste hunner vragen, luisterde naar al hun nieuws, en zette zich aan tafel neder tegenover mejuffrouw Cotsford, eene plaats, die hij meer dan twintig jaren ingenomen had, natuurlijk met uitzondering van kortere of langere tijden van afwezigheid. Nadat David het gebed gedaan had, ging het avondeten zijn gang als gewoonlijk: de oudere meisjes en jongens wachtten op hunne ouders en op de jongere kinderen. Het jonge volkje merkte in huns vaders houding niets bijzonders op, behalve dat hij weinig sprak, en om zijn eten niet veel scheen te geven; maar zij waren gewoon hem bijtijden afgetrokken en stil te zien. Toen de maaltijd gedaan was, las hij, als naar gewoonte, een hoofdstuk van den Bijbel en daarop deed hij het avondgebed; maar dit was kort en eenvoudig naar de wijze der nauwgezette Puriteinen, wanneer zij zich niet in eene geschikte stemming bevonden; en toen zij van hunne knieën opstonden, wenschte hij hun allen, en zelfs ook zijne vrouw, vriendelijk maar haastig, goeden nacht, zeggende, dat hij in zijn kantoor nog wat had na te zien en eenigen tijd alleen wilde zijn.

In dien ongelukkigen koopman woonde een mannelijk maar teeder hart. Hij had een huwelijk gesloten uit liefde, en naar de standvastigheid, eigen aan edele karakters, had noch de loop der

zijne Grace niet slechts een trouwe en liefheb- bende vrouw, maar ook een ware hulpe gevonden. In zijn zonnige dagen was zij met hem blijde geweest, en in hare voorzichtigheid, boven moed

tijden, noch de beproeving des tegenspoeds die liefde kunnen veranderen; maar hij was gezegend met eene vrouw, welke die liefde waard was — de grootste zegen, dien een man aan deze zijde des hemels kan te beurt vallen. David had in

en hare liefde lag de voornaamste troost en steun in zijnen tegenspoed. Na zijn vertrouwen op Gods voorzienigheid was zijn vertrouwen op zijne vrouw gesteld, maar hij had gezien, hoe onder de zorgen en kwellingen der laatste jaren hare gezondheid

geleden had. Dien winter was hare gezondheid bijzonder zwak, en de wensch om haar zooveel mogelijk te sparen, deden hem voor de eerste maal den geheelen omvang zijner moeilijkheden voor haar verbergen. Zoo wist mejuffrouw Cotsford b. v. niets van den dreigenden verkoop hunner goederen, maar geloofde, dat haar man dien avond naar de »Witte Roos" gegaan was, om met den koopman uit Liverpool te onderhandelen omtrent een geschikten tijd tot betaling zijner schuld.

David had thans erger tijdingen. Een der brieven, waarop hij gewacht en die hij bij het lamplicht aan den ingang der steeg gelezen had, berichtte hem, dat de Dublinsche koopman, van wien hij zulke hooge en zulke gegronde verwachtingen koesterde, plotseling gestorven was, en dat zijne zaken in een hopeloozen toestand bevonden waren. De andere brief meldde hem, dat de Amerikaansche troepen onder generaal Washington New-York in bezit genomen hadden en dat de goederen, die hij aan zijn agent aldaar had toevertrouwd, als Britsch eigendom verbeurd verklaard waren bij wijze van wedervergoeding voor dergelijke handelingen door het verdreven koninklijke garnizoen. Al de verwachtingen van Cotsford om zijnen Liverpoolschen schuldeischer te betalen, waren hiermede op eens vernietigd, en zijn toestand was uiterst hachelijk. Tegen het einde der maand zou de overdracht der vaste goederen moeten plaats grijpen; alleen de edelmoedige tusschenkomst van den vriendelijken Kwaker kon hem en zijn gezin tijd geven om er zich op voor te bereiden. 't Was nergens goed voor, nog langer het ergste voor mej. Cotsford te verbergen; maar de man, die menige zware teleurstelling moedig verdragen had, had hiertoe geen moed. Niet dat hij vreesde voor verwijtingen, zenuwtoevallen of een ander tooneel, dat zoo licht kan volgen op de ontdekking van groote familie-ongelukken: David was te goed bekend met het gevoelige, godvreezende en edele karakter zijner vrouw dan dat hij voor iets dergelijks vreesde; maar hij durfde het verschrikkelijke nieuws niet mededeelen, vóór zijn eigen gemoed zich er gemeenzaam mede gemaakt had; en wetende, dat hij in den tegenwoordigen staat

zijner gedachten rusten noch slapen kon, wendde David voor, dat hij in zijn kantoor papieren had te doorzoeken, en ging hij met de kaars in de hand stil naar beneden, om zich daar neder te zetten en zoo mogelijk zijn ondergang in het aangezicht te zien.

Bij het leven zijns grootvaders was op een deel van de binnenplaats, die gemeenschap had met het overige deel van het huis, een groote kamer gebouwd, het achterpakhuis geheeten, tot berging van goederen, die niet onmiddellijk noodig waren. David herinnerde zich den tijd, dat er nauwelijks tusschen de opgestapelde balen en pakken door te komen was; dat achterpakhuis was jaren achtereen alles behalve ledig geweest, maar thans bevatte het, met uitzondering van eenigen ouden rommel niets dan een lage bank, die tegen een der muren was geplaatst, en een oude kist in den aangrenzenden hoek.

Naar die ledige afgelegene kamer begaf de arme Cotsford zich, met de instinktmatige bedoeling om zoo ver mogelijk uit het oog en het oor zijner familie te zijn. Zachtkens sloot hij de deur, waarvan de klink door den tijd en verslijting onbruikbaar geworden was; hij zette zich op de lage bank neder, plaatste zijn kaars op een plank daar dicht bij, liet zijn vermoeid hoofd op zijne handen rusten en trachtte bedaard de dingen te overdenken, die komen zouden.

't Was geen gemakkelijke zaak voor een man als David om zich voor te stellen hoe zijn crediet — 's koopmans roem — te gronde gericht zou zijn, wanneer het in Lancaster bekend werd, dat een vreemdeling in 't bezit van 't huis van Cotsford was. Welk een verschil met den toestand der firma, toen hij haar hoofd werd! Hoe arm moesten de vooruitzichten zijner kinderen zijn, vergeleken met wat de zijne geweest waren! David wist, dat hem de schuld voor die smartelijke verandering niet te wijten was. Hij had alles met de beste bedoelingen gedaan, zoover zijn oordeel en zijne kennis van zaken strekten; op zijn eer rustte geen blaam, op zijn geweten geen vlek; nochtans waren mannen van verreweg minder bekwaamheden en zonder eerlijkheid onder zijne

oogen voorspoedig geweest; en terwijl het eene voorbeeld van die soort na het andere hem voor de aandacht kwam, in tegenstelling met de lange reeks zijner eigene onverdiende tegenspoeden, scheen het of het geloof en de hoop zijner Puriteinsche vaders, waardoor dezen in tijden van beproeving en strijd hunne harten hadden gesterkt hem eindelijk ontvielen en hij gereed stond om gelijk de mannen van Israël te zeggen: »Wat nuttigheid is het, dat wij den Heere dienen?»

In dit eenzaam gepeins verdiept, hoorde Cotsford niet, dat de deur zachtkenks geopend werd en een lichte voetstap op hem aankwam, maar hij voelde eene zachte hand op zijn schouder, keek op en zag zijne vrouw naast zich staan.

»Liefste David,» zeide zij, »ik zag vanavond dat ge een pak op uw hart had. De kinderen zijn nu in slaap; wij zijn nu hier alleen onder het Oog, dat nooit sluimert; laat dan nu om al de liefde, die wij elkander hebben toegedragen, en om al de gelukkige jaren, die wij samen hebben doorleefd, uwe zorg door mij met u worden gedeeld, gelijk ik al het andere met u gedeeld heb: Lieve man, verberg toch aan mij niet, wat u bezwaart.»

»Gij hadt een gelukkiger man tot echtgenoot moeten hebben, Grace,» zeide David uit de bitterheid zijner gedachten.

»Ik had nooit beter man kunnen hebben. Zeg mij maar, wat u drukt. Gelukkig of ongelukkig, gij zijt de eenige man, dien ik vroeger of later zou willen hebben, al had ik ook uit duizend te kiezen. Zeg aan uwe Grace maar eens wat er gebeurd is,» en zich naast hem nederzettende, sloeg zij hare armen om hem.

»Gij zult het spoedig genoeg vernemen, mijn arm wijfje, en gij moogt het ook thans wel weten,» zeide Cotsford, die zijne aandoeningen bedwong en zich bedaard aanstelde, zoodat hij voor de eerste maal in zijn leven koel en hardvochtig scheen te zijn, en meteen ging hij haar in korte, maar duidelijke bewoordingen den geheelen staat van zaken blootleggen.

Zijne oogen zagen al dien tijd naar den grond en toen hij eindelijk opkeek, ontstelde hij van

oud en nieuw. — XVII.

de doodelijke bleekheid van zijne vrouw; maar het volgende oogenblik had de wijze en liefdevolle vrouw hare tegenwoordigheid van geest terug.

»David lief,» zeide zij, en zij omhelsde hem te inniger, »het is eene harde beproeving voor u en voor ons allen; maar wij weten, dat dit het werk van Gods Voorzienigheid is, en niet aan verkeerde handelingen van u kan toegeschreven worden. Gij hebt altijd uwen plicht gedaan. Laat den moed niet zinken. Al overkomt dit alles ons, zoo zullen wij toch geen gebrek lijden; de Heere, op Wien wij hebben vertrouwd, zal voor ons en de onzen zorgen. Liefste David, Hij heeft ons nog betere dingen gegeven dan rijkdommen — iets wat met schatten niet te koop is. Denk aan onze kinderen — die zoo goed, zoo werkzaam zijn, en die met gezondheid en kracht zoo heerlijk bedeeld zijn; denk aan hetgeen gij en ik voor elkander geweest zijn, — wat gij voor mij geweest zijt, mijn allerliefste — meer dan met al de schatten der wereld kan gekocht worden; en meer dan dit, David, denk hoe wij deel hebben aan de belofte des toekomstigen levens. Al die zegeningen zullen ons voorzeker in staat stellen om de wisselingen des tijds en des fortuins te kunnen doorstaan.»

»Met u aan mijne zijde, Grace, kan ik alles dragen. Gij zijt mij tot hulp en troost geweest van 't oogenblik af, dat wij vereenigd werden, maar nooit meer dan thans, nu ik er de grootste behoefte aan heb,» zeide Cotsford, terwijl hij op zijne beurt zijne vrouw omarmde. Zoo zaten die twee daar diep in den nacht, en met geen ander uitzicht dan volkomen ondergang der wereldsche zaken: nochtans waren er tranen in hunne oogen, tranen van liefde en niet van smart. »Wat mij het meeste smart,» zeide Cotsford, die, toen beiden weer kalm waren, tot het treurige onderwerp terugkeerde, »is de gedachte aan u en aan de kinderen, als zij het huis moeten verlaten.»

»Denk daaraan niet, lieve. Door de vriendelijkheid van mijnheer Benson — wien de Heere het vergelde! — hebben wij eene maand om ons tegen den boezen dag voor te bereiden; en zoo er niets beters zich opdoet, zullen onze bloed-

20

verwanten ons wel in huis nemen, tot gij eene woning voor ons vindt. Hoe arm en gering die ook moge zijn, wij zullen er allen gelukkig zijn, indien wij daar u en Gods zegen hebben. Bovendien kan de Hand, die ons vernederd heeft, ons ook weder opheffen, David! Ge weet niet, wat Gods Voorzienigheid nog voor ons weggelegd heeft: houd dus moed. Maar wat is dat?" zeide mejuffrouw Cotsford, toen een zeker krassend geluid, dicht bij haar, hare geschokte zenuwen ontrustte.

"Dat is maar een rat achter die oude kist in den hoek," zeide David die, in spijt van zijne rampen, over haren plotselingen schrik glimlachte. »Maar laat ons hier vandaan gaan, lieve; dit is eene koude plaats voor u, en opstaande nam hij zijne vrouw bij den arm.

"Dat is eene zonderlinge oude kist," zei mejuffrouw Cotsford, die het oude stuk, waarop haar man wees, beschouwde. »Zij ziet er nog al stevig uit. Zijn er goederen in? Ik heb ze al zoo lang in dien hoek zien staan, en heb u al menigmaal willen vragen, wat er in was, maar vergat het dan weer."

»Daar zijn geen goederen van ons in, maar zij heeft al wel dertig jaren in dien hoek gestaan, en tot op dit oogenblik heb ik verzuimd, om bekend te maken, dat zoo'n kist hier staat, opdat de rechtmatige eigenaars er om kunnen zenden, vóór Stinner er bezit van neemt. Misschien heb ik u nooit verteld, hoe die kist in onze handen kwam; dit onderwerp kwam nooit te berde en ik dacht er nooit om, maar 't is toch eene vreemde geschiedenis. Ik was destijds nog een jongen; maar zoover ik mij kan herinneren, was 't in 't begin van vijfenveertig, het jaar van den Pretendent, toen zocals gij weet, wij en al de Protestanten van het Noorden den Koning ondersteunden. Vader was voor de tweede maal tot burgemeester van Lancaster verkozen, en zijne burgerlijke betrekkingen eischten zooveel tijd, dat zij inbreuk dreigden te maken op zijne handelszaken, waarom hij voor deze meermalen laat in zijn kantoor zat. Ik hielp hem daar op zeker avond, nadat de buitenpoort gesloten was, en de meesten onzer huisgenooten waren reeds te

bed gegaan, toen wij hard hoorden schellen, en ik uitgezonden werd om te zien, wat men op zulk een ongewoon uur toch verlangde. Buiten stond een voerman, dien wij gewoonlijk gebruikten en die ook door de eerste kooplieden der stad gebruikt werd, omdat wij hem voor een eerlijk en trouw man hielden, ofschoon hij later uit het land vluchtte om zaken, die hij voor de Jacobieten gedaan had. Ik denk, dat hij in het buitenland stierf, want niemand heeft sedert dien tijd ooit iets van hem gehoord. Hij heette Efraim Jenkens, en hoewel hij goed bij zijn verstand was, zoo scheen hij dien avond toch een glas te veel gebruikt te hebben; dat was ook het geval met een dorpeling die bij hem was, want alles wat ik uit hen kon krijgen, kwam hierop neer, dat hun gelast was de kist, die zij in een kar aanbrachten, bij ons te brengen; zij zeiden, dat die kist met Manchestersche goederen gevuld was en dat zij die in ons pakhuis wenschten neer te zetten voor een koopman in Derby, die er binnen weinig dagen om zou zenden. Zij noemden den naam van dien koopman, maar die naam was ons onbekend. Mijn vader, die voor binnenlandsche vrienden gewoon was goederen in bewaring te nemen, wilde in dien droevigen tijd aan een vreemdeling dien dienst ook niet weigeren; daarom liet hij Jenkens en diens makker die kist in het pakhuis brengen; het scheen eene zware vracht voor hen te zijn en zij zetten hem in gindschen hoek, de eenige plaats, waar toen nog ruimte genoeg was. Er verliep eenigen tijd, maar wij hoorden van den koopman in Derby niets. De opstand nam toe, en de stad werd ingenomen door het leger van den Pretendent, die ze echter niet lang in zijn bezit had; en nu dacht mijn vader, dat de koopman een dergenen kon geweest zijn, die voor dat leger vloden. Maar toen de opstand geheel gedempt was, en de zaken zoo in 't Noorden als in 't Zuiden in orde gebracht waren, kon niemand uit Derby of uit den omtrek hem het minste naricht geven omtrent den eigenaar der kist. Jenkens was omstreeks dien tijd uit het land gevlucht en zijn makker hebben wij nooit teruggezien; en zoo is de kist daar blijven

staan; en het pakhuis, dat zoo vol was, toen zij er in gebracht werd, is van alles ontbloot, behalve van haar," en meteen schopte Cotsford tegen de oude kist.

De gedachten, die hij uitdrukte, hadden den ernstigen vreedzamen man met eene zekere heftigheid zijne beenen doen gebruiken, en de kist bleek niet zoo stevig te wezen als zij wel scheen, want op den schop volgde een hevige gekraak van het hout, en daarna gerommel van metaal. Vlug nam Cotsford de kaars, bukte en — man en vrouw barstten in een uitroep van verbazing los; want uit eene reet op zijde der oude kist, zagen zij gouden muntstukken rollen. Het was echt goud, echte geldstukken, die destijds door geheel Europa bekend waren als Louis d'or, en op ieder van welke het beeld van Louis XV, koning van Frankrijk te zien was, wiens langdurige regeering juist het vorige jaar geëindigd was.

David Cotsford talmde niet met het openen der kist, want al was zij ook nauwkeurig gesloten en toegespijkerd: door roest had het ijzer en door vochtigheid het houtwerk zoodanig geleden, dat het openen zoo goed als geen moeite kostte, en nu bleek, dat de kist niet gevuld was met Manchestersche goederen, maar met Vlaamsch linnen en daaronder eenige verzegelde zakken, die allen vol Louis d'or waren. Er bevonden zich geen papieren of adressen in, die den rechtmatigen eigenaar aanwezen of die den persoon aanduidden, aan wien die kostbare inhoud moest worden gezonden; maar iedere zak was voorzien van een opschrift als: Aan Flavius, aan Quintus, of een anderen naam uit de oude Romeinsche geschiedenis en daarbij stond »ten dienste van den Prins".

Dit maakte de zaak voor den verstandigen Cotsford duidelijk, zulke namen waren door de leiders der Jacobieten in Engeland tot hunne eigene veiligheid aangenomen, vooral in het verkeer met hunne vrienden en helpers in Frankrijk; en die zakken met gouden Louis maakten duidelijk een deel uit van de fondsen, die uit Frankrijk kwamen om den burgeroorlog voort te zetten, die dienen moest om de Stuarts in de regeering te herstellen, met alle afhankelijkheid van het Hof

van Versailles. Dat de kist gezonden werd naar het pakhuis van een eerlijk Protestantisch koopman om daar te blijven tot de verraderlijke agenten een geschikte gelegenheid tot vervoer vonden, stemde overeen met menige handeling in dien onrustigen tijd. Die gelegenheid deed zich nooit op; de onderneming liep te niet, het graf had zich gesloten boven de meesten van het geslacht, die vóór of tegen de zaak werkzaam geweest waren, en de kist met haar verborgen goud was al die jaren in den hoek van David Cotsford's pakhuis blijven staan, om ten laatste ontdekt te worden op eene wijze, die wij dwaze menschen toeval noemen, en om den eerlijken koopman, die door den eenen ramp na den anderen getroffen was, uit alle moeite te redden.

David en zijne vrouw waren met voorzichtigheid en verstand bedeed; hunne kinderen waren tentijde der heugelijke ontdekking allen in slaap, en zoo vertelden zij het geheim aan niemand dan aan Daniël Benson, hun besten en meest vertrouwbaaren vriend, voor wien zij 't niet wilden verzwijgen.

Met Benson's hulp betaalde Cotsford den Liverpoolschen koopman en al zijn andere schuldeischers, en herwon hij zijn vroegeren rang onder de voornaamste kooplieden van Lancaster, zonder dat dit achterdocht verwekte. Alleen zeiden de menschen: »'t Gaat hem eindelijk weer voor den wind, maar dat hadden wij altijd wel gedacht en verwacht." En zijn tegenspoed in den handel, en de voorraad buitenlandsch geld, waarover hij te beschikken had, deden hem ten laatste besluiten de familie-zaak te laten varen en bankier te worden. Daardoor werd hij in staat gesteld om ook de belangen van zijn trouwen vriend te bevorderen, want Daniël Benson werd zijn deelgenoot en het huis Cotsford en Benson geraakte in grooten bloei in Lancaster en verplaatste zich toen naar Londen, waar het zijne werkzaamheden kon uitbreiden.

David en zijne Grace bereikten een hoogen ouderdom, zagen hunne kinderen groot en goed gevestigd en besteedden ieder jaar eene belangrijke som aan werken van christelijke liefdadigheid,

als dankoffers aan Hem, wiens voorzienigheid hen zoo goedgunstig geleid had.

Aldus werd het goud, dat had moeten dienen voor staatkundige plannen, een zegen voor de armen in de nauwe stegen van Lancaster en de dichtbebouwde krotten van Londen, en de ge-

schiedenis van de Cotford's, hoe vreemdsoortig ook, staat niet geheel op zichzelf, want een beroemde bankiersfirma in 't midden des lands is, zegt men, evenzeer haren oorsprong verschuldigd aan eene gebeurtenis, die bijna eensluidend is met die *der vergeten kist*. E. J. VEENENDAAL.

ONZE PLATEN.

GROOTE WASCHDAG.

(Zie bladz. 294.)

Een tafereeltje uit de kinderwereld, dat ons verplaatst in een zwart berookte keuken, waar moeder bezig was met de wasch en zusje nu broertje eens helpen zal zijn hoofd te wasschen. Haar pop heeft ze in haar ijver op het goed in de waschkuip neergelegd en daaruit schept zij nu met haar bekertje het zeepsop, dat den jongen over neus en wangen druipt. Die ferme jongen en die bedrijvigheid van het meisje, met al het air van een huismoedertje, vormen te zamen een aardig tafereeltje; maar of moeder het ook aardig zou vinden, als zij de beide plassers verrastte, zou de vraag zijn. Maar geen nood, moeder ziet het niet.

GROOTMOEDERS PORTRET.

(Zie bladz. 303.)

»Toe, grootmoeder, laat ik u nu eens nittekenen,» heeft Jakob reeds dikwijls gevraagd, maar nooit had grootmoeder tijd. Nu het werk echter ditmaal eens vroeg afgedaan is, heeft Jakob zijn verzoek herhaald; maar lachend antwoordt grootje:

»Teeken je zusje maar uit, grootmoeder is veel te oud en te leelijk.»

»Die heb ik al zoo dikwijls afgeteekend, toe, laat ik het u nu ook eens doen, grootmoeder.»

»Nu, ga je gang dan maar, jongen.»

»Ja maar, grootmoeder, dan moet u niet heen

en weer blijven loopen; want dan kan ik mijn schets niet maken. Dan moet u hier gaan zitten en uw hoofd zóó op zij houden; precies, zóó, grootmoeder, blijf nu zóó zitten.»

»Loop malle jongen, dat is me veel te lastig.»

En toch — och, wat laat een grootmoeder zich al niet welgevallen! Zij neemt de aangeduide houding aan. Ja, wat doet een grootmoeder al niet! Rust op haar niet evengoed als op vader en moeder, een deel van de taak der opvoeding, ja, doordien de kinderen veel bij haar zijn, misschien wel het grootste deel. Heeft zij niet menigen nacht wakend doorgebracht aan het bedje van haren lieven kleinzoon, toen de mazelen hem hadden aangetast en hij in heete koortsen lag. Deelt grootmoeder niet altijd in het lief en het leed harer kleinkinderen? En nu zit het goede oude mensch als model voor den toekomstigen teekenaar.

»Grootmoeder, u moet niet zoo lachen,» zegt Jakob, »anders komt u er lachend op.»

Maar grootmoeder trekt wel haar gezicht in een zoo ernstigen pleoi, als haar mogelijk is, maar het gelukt haar toch niet geheel om den glimlach van haar gelaat te verdrijven. Haar houding is geen gemakkelijke, en het behoeft ons niet te verwonderen, als zij straks verzekert, dat haar hals er zeer van doet. Maar uit liefde tot haren Jakob vergeet zij zichzelf en doet zij gaarne wat hij wenscht. 't Wil ons voorkomen, alsof er ook een weinig ijdelheid bij in het spel is; niet op haar uiterlijk schoon, o neen, dat begrijpt ge wel beter, maar op de talenten van haren kleinzoon. En wanneer straks het portret